

EUROPOS TRĄŠŲ GAMINTOJŲ ASOCIACIJOS „FERTILIZERS EUROPE“ PRODUKTO VALDYMO STANDARTAS TRĄŠOMS

1 Įvadas

1.1 Europos trąšų gamintojų asociacija „Fertilizers Europe“

1.1.1 „Fertilizers Europe“ vaidmuo

„Fertilizers Europe“ atstovauja daugumą Europos trąšų gamintojų. Jos nariai apima daugiau nei 70 % regiono azotinių trąšų gamybos pajėgumų ir daugiau nei 60 % fosfatinių trąšų gamybos pajėgumų.

1.1.2 „Fertilizers Europe“ misija

Europos trąšų pramonės misija yra reaguoti į žemės ūkio ir visuomenės poreikius, pagal atsakomybės ir globos principus patikimai ir konkurencingai tiekiant aukštos kokybės mineralines trąšas. „Fertilizers Europe“ produkto valdymo programa apima atsakomybės ir globos principus ir tikslus.

Pramonė skatina, naudojant augalų maistines medžiagas, taikyti geriausią žemės ūkio praktiką. Tokiu būdu ji taip pat ūkininkus ir augintojus skatina aukštos kokybės pasėlius auginti ekonomiškai ir aplinkai saugiais būdais.

„Fertilizers Europe“ misija yra nustatyti, paremti ir valdyti bendrus savo narių interesus:

- *Europos žemės ūkyje ir sodininkystėje didinant mineralinių trąšų svarbą;*
- *numatant ir pasiruošiant galimiems iššūkiams, kurie gali neigiamai paveikti pramonę;*
- *atliekant pramonės atstovo ir ruporo vaidmenį;*
- *suteikiant savo nariams daug statistinės informacijos ir tyrimų rezultatus.*

EUROPOS TRĄŠŲ GAMINTOJŲ ASOCIACIJOS „FERTILIZERS EUROPE“ PRODUKTO VALDYMO STANDARTAS TRĄŠOMS

1.2 Esminės „Fertilizers Europe“ vertybės

Gyvybei būtino produkto tiekėjo atsakomybė

Būdami gyvybei būtinų produktų tiekėju mes suprantame savo atsakomybę prieš visas suinteresuotas šalis, klientus, akcininkus, darbuotojus, visuomenę, ateities kartas. Mes esame įsipareigoję atitinkamai veikti.

Tvarus vertės pateikimas

Mes tvariai teikiame optimalią vertę savo klientams, tiekėjams, akcininkams ir darbuotojams.

Tvarus veikimas sveikatos ir saugos, aplinkos apsaugos ir saugumo klausimais

Mes siekiame aukščiausių sveikatos ir saugos, aplinkos apsaugos ir saugumo standartų. Pritardami produkto valdymo principams, mes visą savo veiklą vykdomė taip, kad palaikytume tvarų vystymąsi.

Mokslas ir inovacijos

Savo veikloje mes remiamės mokslu. Siekiame naujovių ir nuolatinio tobulėjimo.

Laisva ir sąžininga prekyba

Mes tikime, tvirtai laikomės, giname ir remiame laisvos ir sąžiningos prekybos koncepciją.

Etiškas elgesys

Mūsų elgesys yra etiškas ir sąžiningas, atviras ir skaidrus.

1.3 „Fertilizers Europe“ produkto valdymo programa

„Fertilizers Europe“ nariai siekia nuolatinio trąšų gamybos, sandėliavimo, platinimo ir naudojimo gerinimo sveikatos ir saugos, aplinkos apsaugos ir saugumo aspektais. Dėl šios priežasties „Fertilizers Europe“ 2003 m. išleido produkto valdymo (toliau tekste – PS) programą, kuria siekiama šių tikslų:

- prisiimti atsakomybę už produktus viso jų raidos ciklo metu nuo pradinių žaliavų iki galutinio sunaudojimo;
- atitikti lūkesčius dėl atvirumo ir komunikacijos;
- dalintis patirtimi ir žiniomis;
- paruošti gerą struktūrą produkto valdymo įdiegimui įmonės lygmenyje.

EUROPOS TRĄŠŲ GAMINTOJŲ ASOCIACIJOS „FERTILIZERS EUROPE“ PRODUKTO VALDYMO STANDARTAS TRĄŠOMS

Produkto valdymo (PS) programa yra privaloma „Fertilizers Europe“ nariams. Prisijungdami prie programos, „Fertilizers Europe“ nariai pritaria jos filosofijai ir tikslams ir įdiegia juos savo organizacijose. Jie įmonės lygmeniu arba bendrai su „Fertilizers Europe“ inicijuoja veiklas, kurios viršija tas, kurios yra būtinos, norint atitikti privalomų teisės aktų reikalavimus.

„Fertilizers Europe“ PS programa suteikia:

- Patarimus, kaip įdiegti PS programą įmonės lygmeniu;
- „Fertilizers Europe“ sveikatos ir saugos, aplinkos apsaugos (toliau tekste – SHE) ir saugumo standartus, susijusius su trąšų gamyba, platinimu, sandėliavimu ir naudojimu;
- Nuorodas į Europos Sąjungos (toliau tekste - ES) teisės aktus, pramonės praktikas ir geriausius prieinamus gamybos būdus.

„Fertilizers Europe“ PS programos detalių aprašymą pateikia savo interneto svetainėje www.productstewardship.eu. Šioje internetinėje svetainėje taip pat pateikiami patarimai, kaip šią programą įdiegti trąšų gamybos įmonėse. Čia taip pat galima rasti „Fertilizers Europe“ geriausių praktikų dokumentus.

PS programa taikoma mineralinėms trąšoms, jų žaliavoms ir tarpiniams produktams. Ji, kaip pavaizduota žemiau esančiame paveiksle, apima visą produktų raidos ciklą nuo jų kūrimo iki galutinio sunaudojimo.

EUROPOS TRĄŠŲ GAMINTOJŲ ASOCIACIJOS „FERTILIZERS EUROPE“ PRODUKTO VALDYMO STANDARTAS TRĄŠOMS

PS programos pagrindą sudaro šie elementai:

- Produkto valdymo vadyba;
- Produkto raidos ciklas;
- Rizikos valdymas;
- Komunikacija;
- Partnerystė.

Šiame standarte visi reikalavimai yra orientuoti į šias sritis:

- Produkto valdymo vadybą;
- Produktų raidos ciklą.

Kaip produkto valdymo programos dalimi taip pat galima naudotis „Fertilizers Europe“ pateikiamais išsamesniais patarimais, kuriuose yra išsamesnės informacijos apie:

- Rizikos valdymą;
- Komunikaciją;
- Partnerystę.

„Fertilizers Europe“ produkto valdymo programa apima konkrečius patarimus kiekvienam elementui:

- Teisės aktų reikalavimus;
- „Fertilizers Europe“ reikalavimus;
- Patarimus šių reikalavimų įgyvendinimui.

1.4 Saugumas

Reaguodama į didėjančią susirūpinimą dėl terorizmo ir trąšų naudojimo ne pagal paskirtį, „Fertilizers Europe“ PS programoje atkreipė dėmesį į saugumą trąšų gamybos, transportavimo ir pardavimo metu. „Fertilizers Europe“ nusprendė taikyti saugumo priemones visoms trąšoms, kurių sudėtyje yra azoto (N).

Siekiant išvengti, kad teroristai sužinotų apie rekomenduojamas saugumo priemones, „Fertilizers Europe“ apribojo prieigą prie šių dokumentų. Prieiga suteikiama tik „Fertilizers Europe“ nariams ir, pagal užklausimus, Europos Komisijai bei nacionalinėms valstybinėms institucijoms.

EUROPOS TRĄŠŲ GAMINTOJŲ ASOCIACIJOS „FERTILIZERS EUROPE“ PRODUKTO VALDYMO STANDARTAS TRĄŠOMS

1.5 PS apimtis

1.5.1 Bendrieji dalykai

Šis standartas nustato reikalavimus kietų ir skystų mineralinių trąšų, jų žaliavų ir tarpinių produktų PS vadybai.

Trąšų pramonėje produkto valdymas užtikrina, kad trąšos, jų pradinės žaliavos, priedai, tarpiniai produktai būtų perdirbami, gaminami, tvarkomi, sandėliuojami, platinami ir naudojami teisingais ir atsakingais būdais atsižvelgiant į sveikatą, darbuotojų ir visuomenės saugą, aplinkos apsaugą ir saugumą.

Šis standartas taikomas produkto valdymo procesams, kuriuos organizacija identifikuoja kaip tokius, kuriuos ji gali kontroliuoti ir kuriems ji gali daryti įtaką.

Šis standartas nustato reikalavimus „Fertilizers Europe“ nariams, kurie nori:

- a) įdiegti ir palaikyti produkto valdymo programą;
- b) užsitikrinti atitikimą „Fertilizers Europe“ PS programos reikalavimams ir reikiamų SHE bei saugumo standartų reikalavimams;
- c) naudojant produkto valdymo atitikties schemą „Fertilizers Europe“ nariams, pademonstruoti atitikimą šio standarto reikalavimams ir įgyti sertifikatą.

1.5.2 Taikymas

Visus šio standarto reikalavimus numatoma taikyti visiems „Fertilizers Europe“ nariams.

Sritims, kuriose standarto reikalavimai negali būti taikomi dėl organizacijos negaminamų produktų arba neatliekamų paslaugų, gali būti taikoma išimtis. Tokios išimtys yra taikomos tik toms sritims, kurios nesumažina organizacijos atsakomybės vykdyti galiojančius reikalavimus.

1.6 Neprisiimama atsakomybė

EUROPOS TRĄŠŲ GAMINTOJŲ ASOCIACIJOS „FERTILIZERS EUROPE“ PRODUKTO VALDYMO STANDARTAS TRĄŠOMS

Šiame dokumente esanti informacija ir patarimai pateikiami sąžiningai. „Fertilizers Europe“, jos konsultantai, įmonės narės ir jų personalas neprisiima jokios atsakomybės už kokius nors nelaimingus įvykius, nuostolius, žalą ir bet kokias kitas pasekmes, atsiradusias dėl šiame dokumente pateikiamos informacijos ir PS programos naudojimo, netinkamo naudojimo, praktinio taikymo ar pasitikėjimo.

„Fertilizers Europe“ PS programa remiasi ES teisės aktais ir JT transportavimo teisės aktais. Ji neapima atskirų šalių nacionalinių teisės aktų ar kitų panašių reikalavimų. Naudotojai turi visada pasitikrinti savo nacionalinių teisės aktų reikalavimus.

1.7 Terminai ir apibrėžtys

Šiame dokumente visi terminai ir apibrėžtys atitinka tuos, kurie išdėstyti LST EN ISO 14001 ir LST EN ISO 9000 serijos standartuose.

1.7.1 Auditas

Sistemiškas, nepriklausomas ir dokumentuotas procesas objektyviems įrodymams gauti ir objektyviai jiems įvertinti, siekiant nustatyti audito kriterijų tenkinimo laipsnį.

[LST EN ISO 9000]

1.7.2 Korekcinis veiksmas

Veiksmas **neatitikties** arba incidento priežastčiai (-tims) pašalinti ir pasikartojimui išvengti.

[LST EN ISO 9000]

1.7.3 Neatitiktis

Reikalavimo neįvykdymas.

[LST EN ISO 9000]

1.7.4 Prevencinis veiksmas

Veiksmas galimos **neatitikties** ar kitos nepageidautinos situacijos priežasties pašalinimui.

[LST EN ISO 9000]

1.7.5 Procedūra

Nurodyta veiklos arba **proceso** vykdymo tvarka. [LST EN ISO 9000]

EUROPOS TRĄŠŲ GAMINTOJŲ ASOCIACIJOS „FERTILIZERS EUROPE“ PRODUKTO VALDYMO STANDARTAS TRĄŠOMS

1.7.6 Procesas

Visuma susijusių ar sąveikaujančių veiklų, kai naudojant įvedinius pateikiamas norimas rezultatas.
[LST EN ISO 9000]

1.7.7 Produkto raidos ciklas

Periodas, kuris prasideda nuo produkto sukūrimo ir baigiasi jo galutiniu sunaudojimu (įterpimu į dirvą).
[„Fertilizers Europe“]

1.7.8 Produkto valdymas

Užtikrinimas, kad trąšos ir jų pradinės žaliavos, priedai, tarpiniai produktai yra apdorojami, gaminami, tvarkomi, sandėliuojami, platinami ir naudojami saugiai bei atsižvelgiant į sveikatą, darbuotojų ir visuomenės saugą, aplinkos apsaugą ir saugumą. Tai apima augalų maistinių medžiagų tiekimą, kuris patenkintų visuomenės poreikius saugiai maisto produkcijai ir gyvulių pašarams.
[„Fertilizers Europe“]

1.7.9 Produkto valdymo vadybos sistema

Organizacijos **PS politika**, **PS tikslai**, **PS programa**, ir **procesai** bei organizacinės priemonės, būtinos įdiegti, dokumentuoti, palaikyti ir nuolat juos tobulinti.
[„Fertilizers Europe“]

1.7.10 Produkto valdymo tikslai

Organizacijos nustatytas tikslas pasiekti konkrečius rezultatus, atitinkančius PS politiką ir susijusius su darbuotojų sveikatos ir saugos, aplinkos apsaugos ir saugumo gerinimu.
[„Fertilizers Europe“]

1.7.11 Produkto valdymo programa

Vadybos planas, kuriame yra tikslai, užduotys, atsakomybės ir laiko grafikai **PS vadybos sistemos** įgyvendinimui ir **PS tikslų** pasiekimui.

1.7.12 Įrašas

Dokumentas, kuriame užrašomi pasiekti rezultatai arba registruojami įrodymai apie vykdomas veiklas.

EUROPOS TRĄŠŲ GAMINTOJŲ ASOCIACIJOS „FERTILIZERS EUROPE“ PRODUKTO VALDYMO STANDARTAS TRĄŠOMS

1.7.13 Atsakomybė ir globa

Atsakomybė ir globa yra pasaulio chemijos pramonės unikali savanoriška iniciatyva nuolat gerinti sveikatos ir saugos, aplinkos apsaugos reikalavimų vykdymą ir per tarpininkus komunikuoti visoje tiekimo grandinėje. Ji leidžia chemijos pramonei smarkiai prisidėti prie tvarios plėtros.

[CEFIC www.cefic.org]

1.7.14 Rizika

Neapibrėžtumo poveikis. Rizika dažnai išreiškiama įvykio pasekmių (įskaitant aplinkybių pasikeitimą) ir jų atsiradimo tikimybės deriniu.

[LST ISO 45001]

1.7.15 Rizikos įvertinimas

Visas **rizikos** dydžio įvertinimo ir sprendimo, ar **rizika** yra priimtina, procesas.

[BS OHSAS 18001]

1.7.16 Rizikos valdymas

Koordinuoti veiksmai, skirti nukreipti ir kontroliuoti organizaciją dėl rizikos.

[ISO/IEC Guide 73]

1.7.17 Aukščiausia vadovybė

Asmuo ar asmenų grupė, aukščiausiu lygmeniu vadovaujantys organizacijai ir ją valdantys.

[LST EN ISO 9000]

1.7.18 Tvari plėtra

Ilgalaikis, subalansuotas požiūris į ekonominę veiklą, atsakomybę už aplinką ir socialinę pažangą.

[BS 8900]

EUROPOS TRĄŠŲ GAMINTOJŲ ASOCIACIJOS „FERTILIZERS EUROPE“ PRODUKTO VALDYMO STANDARTAS TRĄŠOMS

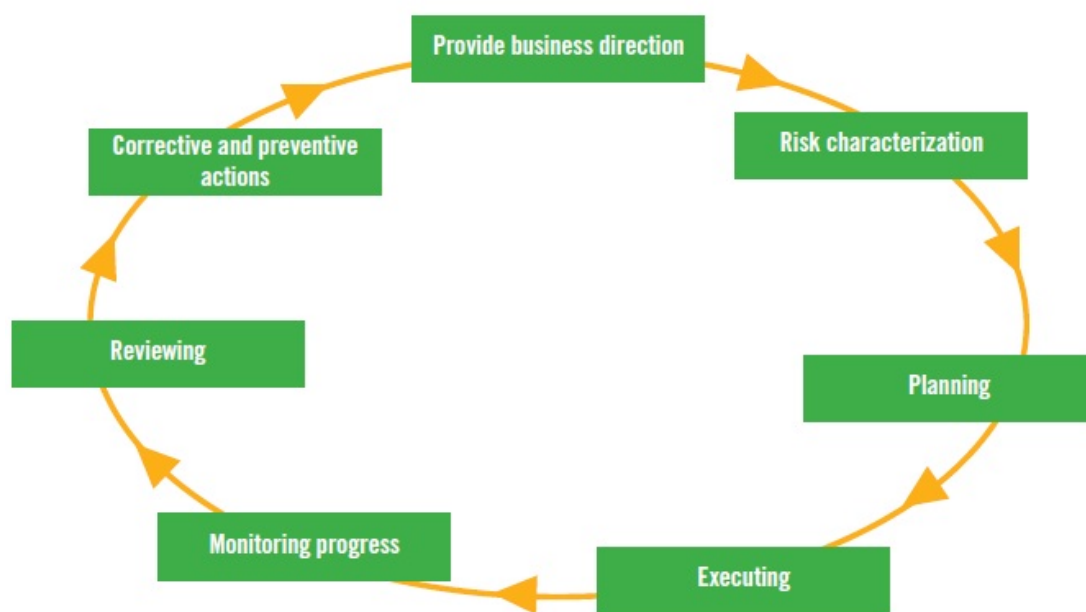
2 Produkto valdymas - reikalavimai

2.1 Produkto valdymo vadyba

Organizacija turi įdiegti, dokumentuoti, palaikyti ir nuolat tobulinti PS vadybos sistemą, apimant visus vadybos ciklo elementus.

Organizacija turi apibrėžti ir dokumentuoti PS vadybos sistemos apimtį, numatyti išimtis, jei tokių yra (žr. 1.5.2).

Produkto valdymo vadybos ciklas

Organizacija turi:

Vadybos ciklo elementas	Reikalavimas
Verslo kryptis	a) aukščiausioji vadovybė turi pademonstruoti įsipareigojimą ir įdiegti PS programą
Rizikos vertinimas	b) identifikuoti SHE ir saugumo rizikas ir aspektus, susijusius su trąšų savybėmis, gamyba, platinimu, sandėliavimu ir naudojimu. Paruošti rizikų sąrašą

EUROPOS TRĄŠŲ GAMINTOJŲ ASOCIACIJOS „FERTILIZERS EUROPE“ PRODUKTO VALDYMO STANDARTAS TRĄŠOMS

Planavimas	c) vystyti PS vadybos sistemą, kontroliuoti procesus, kurie susiję su reikšmingomis SHE ir saugumo rizikomis ir aspektais.
Vykdymas	d) įgyvendinti PS visame produkto raidos cikle. Remtis rizikos vertinimu ir „Fertilizers Europe“ reikalavimais.
Kontrolė	e) analizuoti duomenis ir, pagal išsikeltus PS tikslus ir nusimatytas užduotis, dokumentuoti užduočių įvykdymo lygį.
Peržiūra	f) užtikrinti, kad PS vadybos sistema būtų palaikoma ir reguliariai peržiūrima laikantis šių principų.
Korekciniai ir prevenciniai veiksmai	g) kai reikia, imtis korekcinųjų ir prevencinių veiksmų.

2.2 Verslo kryptis

2.2.1 Lyderystė ir įsipareigojimas

2.2.1.1 Politika

Aukščiausioji vadovybė turi nustatyti organizacijos PS politiką ir užtikrinti, kad ji:

- atitinka organizacijos PS taikymo apimtį ir potencialių SHE ir saugumo rizikų ir aspektų įtaką jos veiklai, produktams ir teikiamoms paslaugoms;
- apimtų įsipareigojimą aktyviai skatinti, nuolat tobulinti ir veikti vadovaujantis esminėmis „Fertilizers Europe“ vertybėmis visoje veikloje; įgyvendinti PS programą ir laikytis PS standarto, taikomų teisės aktų reikalavimų;
- būtų dokumentuota, įgyvendinama ir palaikoma;
- būtų pateikiama visiems organizacijos darbuotojams;
- būtų prieinama plačiai visuomenei ir kitoms suinteresuotoms šalims, kur tinkama;
- būtų naudojama nusistatant PS tikslus ir uždavinius ir juos peržiūrint.

2.2.1.2 Produkto valdymo programa

Organizacija turi ruošti, įgyvendinti programą, kurioje būtų PS vadybos sistemos tikslai, užduotys, už užduočių atlikimą atsakingi darbuotojai, numatyti terminai užduočių atlikimui.

Organizacija turi:

EUROPOS TRĄŠŲ GAMINTOJŲ ASOCIACIJOS „FERTILIZERS EUROPE“ PRODUKTO VALDYMO STANDARTAS TRĄŠOMS

- a) apibrėžti darbuotojų pareigas, atsakomybes ir įgaliojimus PS funkcijų organizacijos viduje vykdymui;
- b) užtikrinti reikiamą kiekį personalo ir išteklių;
- c) organizacijos viduje įdiegti tinkamus komunikacijos kanalus;
- d) užtikrinti, kad visi, dalyvaujantys PS programos įgyvendinime, yra pakankamos kompetencijos patirties, išsilavinimo, apmokymo atžvilgiu. Įvertinti, ar atskiroms darbuotojų kategorijoms įgyvendinant PS programą reikia mokymų, patarimų ar kitų priemonių.

Pastaba: išsami informacija dėl šio reikalavimo yra pateikta „Fertilizers Europe“ produkto valdymo programos 5 skyriuje „Komunikacija“.

Pastaba: „Fertilizers Europe“ rekomenduoja savo nariams aktyviai bendradarbiauti su visomis išorinėmis šalimis, dalyvaujančiomis tiekiant, tvarkant ir naudojant trąšas bei su visomis valdžios institucijomis ir mokslinė bendruomene. Išsami informacija pateikta „Fertilizers Europe“ produkto valdymo programos 6 skyriuje „Partnerystė“.

Programa turi apimti:

- 1) SHE ir saugumo gerinimo tikslus ir uždavinius;
- 2) PS vadybos sistemos įgyvendinimo tikslus ir uždavinius;
- 3) priemonės sistemos palaikymui, kurių reikia efektyvaus PS vadybos sistemos veikimo užtikrinimui.

Organizacija turi užtikrinti, kad visi darbuotojai turėtų pakankamai žinių ir supratimo apie programą. Visiems darbuotojams turi būti išdėstytas įvadas į programą, atsižvelgiant į jų dalyvavimo apimtį ir atsakomybę programoje.

2.2.1.3 Dokumentavimas

PS vadybos sistemos ir šio standarto reikalaujami dokumentai ir duomenys turi būti kontroliuojami. Turi būti daromi įrašai, rodantys atitikimą PS sistemai ir šio standarto reikalavimams. Organizacija turi užtikrinti, kad visi šie dokumentai ir duomenys būtų patvirtinti; reikiamiems darbuotojams būtų prieinamos tinkamos dokumentų versijos ir kad dokumentai būtų peržiūrimi ir, esant reikalui, atnaujinami.

2.2.1.4 Kompetencija, mokymas ir ugdymas

Organizacija turi užtikrinti, kad visi, dalyvaujantys produkto valdymo vadybos sistemoje, būtų pakankamos kompetencijos patirties, išsilavinimo, apmokymo požiūriu. Turi būti nusprendžiama, ar atskirų kategorijų darbuotojams yra

EUROPOS TRĄŠŲ GAMINTOJŲ ASOCIACIJOS „FERTILIZERS EUROPE“ PRODUKTO VALDYMO STANDARTAS TRĄŠOMS

reikalingi mokymai, patarimai ar kitos priemonės. Įrašai apie darbuotojų kompetenciją turi būti saugomi.

2.2.2 Tvarumas

Organizacija turi atsižvelgti į tvarumo įsipareigojimus, su kuriais ji sutiko paruošdama organizacijos PS politiką ir išsikeldama bei peržiūradama tikslus. Jie turi apimti:

2.2.2.1 Plačiosios visuomenės tvarios plėtros tikslų palaikymą:

- a) tiekiant trąšas, kurios palaikytų efektyvų ir draugišką aplinkai ūkininkavimą, kuris būtų pelningas ir užtikrintų maistą už prieinamą kainą;
- b) prisidedant prie maisto saugumo, tokiu būdu prisidedant prie skurdo mažinimo ir visuomenės vystymosi;
- c) padedant atitaisyti arba išvengti dirvožemio kokybės blogėjimo tam, kad būtų įgyvendinti vietiniai ir pasauliniai aplinkos apsaugos tikslai, pvz., kova prieš dykumėjimą;
- d) užtikrinant, kad trąšų gamybos ir naudojimo neigiamas poveikis aplinkai būtų pašalintas arba kuo labiau sumažintas.

2.2.2.2 Imimąsi priemonių užtikrinti, kad trąšos yra gaminamos ir naudojamos tokiais būdais, kurie prisidėtų prie šių tikslų:

- a) kurti didesnio maistinių medžiagų efektyvumo produktus;
- b) vykdyti procesus, kurių metu būtų pašalinamos pavojingos priemaišos ir, kur įmanoma, šias atliekas sunaudoti kaip kitų procesų žaliavą;
- c) dirbti, kad būtų užtikrinama, jog visa trąšų tiekimo grandinė iki mažmenininkų dalyvauja teikiant žinias, mokymus ir patarimus apie teisingą trąšų naudojimą;
- d) perduoti teisingą informaciją apie trąšas, jų privalumus bei galimą neigiamą poveikį, siekiant sukurti bendrą supratimą su suinteresuotomis šalimis ir vėliau prisidėti prie mokslu paremto reglamentavimo kūrimo.

EUROPOS TRĄŠŲ GAMINTOJŲ ASOCIACIJOS „FERTILIZERS EUROPE“ PRODUKTO VALDYMO STANDARTAS TRĄŠOMS

2.2.3 Rizikos valdymas

Organizacija turi paruošti ir naudoti tinkamą metodologiją bei paskirti kompetentingus darbuotojus, kurie nustatytų rizikas ir aspektus, atliktų rizikos vertinimą ir numatytų rizikos kontrolės priemones.

- a) Nustatyti ir dokumentuoti galimus SHE ir saugumo rizikas bei aspektus visuose produkto raidos ciklo etapuose;
- b) Išskirti ir dokumentuoti reikšmingus SHE ir saugumo rizikas ir aspektus, įvertinant sunkumą ir pasekmes bei atsižvelgiant į taikomų teisės aktų reikalavimus;
- c) Nustatyti tinkamas kontrolės priemones, įskaitant procesų kontrolę, procedūras, kritines ribas ir veiksmus, kurių turi būti imamasi, kai šios kritinės ribos pažeidžiamos;
- d) Įgyvendinti kontrolės priemones, būtinas reikšmingų rizikų ir aspektų sumažinimui iki priimtino lygio ir atsižvelgiant į būtinus veiksmus, kurie reikalingi atliekant procesų keitimą.

Pastaba: išsami informacija apie šį reikalavimą yra pateikta „Fertilizers Europe“ produkto valdymo programos 4 skyriuje „Rizikos valdymas“.

Organizacija turi užtikrinti, kad rizikos valdymo veikla, kaip PS vadybos sistemos dalis, būtų įgyvendinama, palaikoma ir peržiūrima, apimant visus vadybos ciklo elementus, kaip aprašyta 2.1 skyriuje.

2.3 Rizikos vertinimas

2.3.1 Produkto savybės

Žaliavas, energijos šaltinius, priedus, kondicionuojančius priedus, reagentus ir kitas gamybos procesuose naudojamas medžiagas rinktis atsižvelgiant į:

- maistinių medžiagų poreikį,
- produkto kokybę (dulkių susiformavimą, trąšų susigulėjimą, granuliu stiprį, dydį, spalvą ir specifinius klientų reikalavimus),
- teisės aktų reikalavimus, pvz., priemaišų kiekio trąšose apribojimai ar žemės ūkių maisto produktų bei gyvulių pašarų kokybė,
- gamyboje dirbančių darbuotojų saugą,
- gamybos atliekas ir išmetimus į atmosferą;
- galutinio produkto SHE rizikas ir aspektus;
- dėmesį saugumui.

Pastaba: „Fertilizers Europe“ gairėse yra daugiau informacijos dėl produkto vertinimo

EUROPOS TRĄŠŲ GAMINTOJŲ ASOCIACIJOS „FERTILIZERS EUROPE“ PRODUKTO VALDYMO STANDARTAS TRĄŠOMS

2.3.2 Produkto naudojimas

Iš rinkos (pvz., tiekėjų, pramonės ir klientų) surinkti su produkto naudojimu susijusią informaciją.

2.3.3 Rizikų ir aspektų nustatymas bei jų įvertinimas

Nustatyti rizikas ir aspektus bei įvertinti rizikas, susijusias su SHE ir saugumu, kiekvienam produkto raidos ciklo etapui, įskaitant:

- teisės aktų reikalavimus šalyse, į kurias tiekiamas produktas, įskaitant importo apribojimus, trąšų priemaišas, saugos bandymus,
- produkto tinkamumą paskirčiai, įskaitant tinkamumą ir efektyvumą numatytoms augalų kultūroms,
- apdirbimo rizikas, įskaitant užsikimšimą, dulkėtumą, putojimą,
- SHE rizikas gamybos metu, įskaitant gaisro ir sprogo rizikas, profesinę riziką, aplinkos apsaugos aspektus ir atliekų tvarkymą,
- SHE rizikas prižiūrint produktą jo gabenimo ir sandėliavimo metu,
- ūkininkams kylančias rizikas, įskaitant įkvėpimą, fizinį sąlytį, rankinį darbą, kėlimo operacijas,
- aplinkos apsaugos rizikas produkto naudojimo metu,
- naudojimo būdus šalyse, į kurias tiekiamas produktas, ir išbarstymo/išpurškimo reikalavimus,
- pakavimo medžiagų tinkamumą ir pakuočių atliekų tvarkymą,
- netinkamo panaudojimo galimybę, įskaitant per didelių kiekių naudojimą, galimybę, kad produktą prarys gyvūnai ar žmonės, tyčinį išmetimą/išleidimą į vandens telkinius, terorizmo atvejus.

2.3.4 Rizikos prioritetiškumo nustatymas ir kontrolė

Nustatyti rizikų prioritetiškumą ir identifikuoti tas, kurias reikia sumažinti ar kontroliuoti. Įgyvendinti rizikos mažinimo programą, atsižvelgiant į rizikos lygį, jos atsiradimo galimybę, kaštus ir efektyvumą mažinant riziką.

Į šio įvertinimo rezultatus turi būti atsižvelgiama nustatant PS tikslus, įdiegiant PS programą ir įgyvendinant tinkamas kontrolės priemones.

Nustatyti, ar produktas (-ai) turi būti gaminamas ir platinamas, ir kuriose šalyse jis turi būti prieinamas, atsižvelgiant į teisės aktų reikalavimus ir įmonės nustatytus priimtino kriterijus.

Pastaba: Rizikos mažinimo priemonių hierarchija yra tokia:

- 1 Pašalinimas;
- 2 Pakeitimas;

EUROPOS TRĄŠŲ GAMINTOJŲ ASOCIACIJOS „FERTILIZERS EUROPE“ PRODUKTO VALDYMO STANDARTAS TRĄŠOMS

- 3 Inžinerinės kontrolės priemonės, medžiagų, produkto ir pakuočių savybės;
- 4 Ženkliai ir administracinės kontrolės priemonės;
- 5 Asmeninės apsauginės priemonės, aplinkos apsaugos priemonės.

2.4 Planavimas

Organizacija turi įdiegti ir palaikyti savo PS programą remdamasi rizikos vertinimo ir prioritetiškumo nustatymo rezultatais. Sprendimai turi būti priimami reikiamame organizacijos lygmenyje, atsižvelgiant į įmonėje apibrėžtas pareigas, atsakomybes ir įgaliojimus.

Organizacija turi identifikuoti ir planuoti tas operacijas ir veiklas, kurios yra susijusios su nustatytais rizikomis. Ji turi:

2.4.1 Įvertinti alternatyvas ir pasirinkti sprendimus

Atkreipti dėmesį į kiekvieną produkto raidos ciklo dalį (žr. 3 skyrių). Nustatyti ir įvertinti alternatyvas (pvz., pradinių žaliavų, kurios turėtų būti naudojamos, tipą, transporto tipą, sandėliavimo tipą), atsižvelgiant į kaštus, kokybę, saugą, aplinkos apsaugą, saugumą, operacijų pajėgumus ir kitas susijusias problemas. Pasirinkti konkrečius sprendimus.

Pastaba: Įvertinimo atlikimas, priklausomai nuo to, koks sprendimas turi būti priimamas, gali varijuoti nuo paprasto kokybinio įvertinimo iki išsamių kiekybinių analizių.

2.4.2 Suprojektuoti ir įdiegti kontrolės priemones

Suprojektuoti ir įdiegti kontrolės priemones, būtinas rizikos pašalinimui ar sumažinimui iki priimtino lygio, visuose produkto raidos ciklo etapuose. Nustatyti veiklos kriterijus, įskaitant kritines ribas, kurios turi būti vykdomos, siekiant užtikrinti reikalavimų laikymąsi. Įsteigti ir vykdyti procedūras dėl elgesio incidentų ir neatitikimų metu.

2.5 Vykdymas

Organizacija turi užtikrinti, kad, atsižvelgiant į jos PS apimtį, visi produkto raidos ciklo etapai būtų vykdomi pagal nustatytas sąlygas, remiantis rizikos vertinimu ir planavimu.

Pastaba: 3 skyriuje yra identifikuotos produkto raidos ciklo stadijos ir pateikti išsamesni reikalavimai.

EUROPOS TRĄŠŲ GAMINTOJŲ ASOCIACIJOS „FERTILIZERS EUROPE“ PRODUKTO VALDYMO STANDARTAS TRĄŠOMS

2.6 Stebėjimas

2.6.1 Pažangos stebėjimas

Organizacija turi įdiegti ir naudoti procedūrą (-as), kad būtų reguliariai stebimas ir skaičiuojamas įvykdymo lygis, operacijų kontrolė, PS reikalavimų atitikimas, tinkamas jos produktams, klientams ir procesams.

Procedūra (-os) turi apimti:

- a) Priemonių analizę ir SHE stebėjimo ataskaitas, inspekcijų ataskaitas, bandymų ataskaitas ir incidentų tyrimo ataskaitas.
- b) Kontrolės priemonių pakeitimo iniciavimą, jeigu reikia, ir stebėjimą, siekiant užtikrinti, kad kontrolės veiksmai yra įgyvendinami.
- c) Atitikties norminiams reikalavimams, susijusiems su procesų sauga, darbo sveikata ir sauga bei išmetimų/išleidimų leidimais, vykdymo kontrolę.

2.7 Peržiūra

Organizacija turi užtikrinti, kad PS sistema būtų palaikoma ir reguliariai peržiūrima.

2.7.1 Savęs įvertinimas ir auditavimas

2.7.1.1 „Fertilizers Europe“ turima atitikties PS reikalavimams vertinimo sistema

Organizacija turi laikytis „Fertilizers Europe“ atitikties PS reikalavimams vertinimo sistemos, paruoštos „Fertilizers Europe“ nariams. Ši atitikties sistema apima:

- pasirošimą organizacijos auditavimui, įskaitant savęs įvertinimą,
- nepriklausomos trečiosios šalies vykdomą auditavimą,
- įvertinimą dėl atitikimo ir veiksmus dėl neatitikčių.

Pastaba: „Fertilizers Europe“ sudarė audito klausimyną, kuris padės „Fertilizers Europe“ nariams identifikuoti trūkumus ir nustatyti, ką galima pagerinti jų esamoje PS veikloje.

2.7.1.2 Vidinis auditas

Organizacija turi įdiegti ir naudoti procedūrą (-as) PS vadybos sistemos vidiniams auditams. Ši procedūra turi apimti:

- a) auditų plano paruošimą, įskaitant kriterijus, apimtį ir dažnumą,

EUROPOS TRĄŠŲ GAMINTOJŲ ASOCIACIJOS „FERTILIZERS EUROPE“ PRODUKTO VALDYMO STANDARTAS TRĄŠOMS

- b) apmokymo ir kvalifikacijos reikalavimus PS auditoriams,
- c) atsakomybes ir audito atlikimo metodus,
- d) veiksmus dėl neatitikčių, gerinimo galimybių ir tolimesnius veiksmus.

Auditai turi būti vykdomi pagal auditų planą ir jų rezultatai turi būti dokumentuojami. Už audituotą sritį atsakingiems darbuotojams turi būti paskirtas korekcinų ir prevencinių veiksmų vykdymas.

2.7.2 Vadovybinė analizė

Aukščiausioji vadovybė turi reguliariai peržiūrėti PS vadybos sistemą, siekdama užtikrinti jos nuolatinį veiksmingumą. Ten, kur reikia, turi būti sudaromi gerinimo veiksmų planai. Turi būti peržiūrėti auditų rezultatai, kurie padėtų nustatyti sritis, kurias reikia tobulinti, ir veiksmų prioritetiškumą.

2.8 Korekciniai ir prevenciniai veiksmai

Po PS vadybos sistemos peržiūros, esant reikalui, turi būti sudaromi korekciniai ir prevenciniai veiksmai.

Pastaba: konkretūs reikalavimai, kaip elgtis su neatitiktiniais produktais ar medžiagomis, incidentų ar avarinių situacijų metu, yra aprašyti 3 skyriuje.

2.8.1 Veiksmų programa

Organizacija turi įdiegti ir naudoti procedūrą (-as), kurioje (-iose) nustatytų korekcinų ir prevencinių veiksmų vykdymo tvarką. Procedūra (-os) turi apibrėžti reikalavimus efektyvios veiksmų programos sudarymui, įskaitant:

- a) rizikų prioritetiškumo nustatymą,
- b) aiškiai apibrėžtas užduotis su tikslais,
- c) vadovybės atsakomybę,
- d) išteklius, įskaitant lėšas ir kompetentingus asmenis,
- e) užduočių vykdymo grafiką, etapus ir momentus, kai turės būti priimami sprendimai.

2.8.2 Veiksmų vadyba

Aukštesnioji vadovybė turi reguliariai peržiūrėti veiksmų programą, siekdama užtikrinti pažangą. Atliekant peržiūrą turi būti atsižvelgiama į naujus nustatymus, žinias, reikalavimus ir atitinkamai pritaikomi prioritetai.

Aukštesnioji vadovybė turi užtikrinti efektyvų pakeitimų valdymą ir priimti atsakomybę už reikiamus veiksmus. Ji turi vykdyti reguliarią vadybos

EUROPOS TRĄŠŲ GAMINTOJŲ ASOCIACIJOS „FERTILIZERS EUROPE“ PRODUKTO VALDYMO STANDARTAS TRĄŠOMS

sistemos įgyvendinimo ir operatyvinės veiklos stebėseną. Tokie veiksmai turi būti inicijuojami, kad aukštesnioji vadovybė apie jų vykdymą gautų ataskaitas. Tokių peržiūrų rezultatai turi būti aiškiai perduodami organizacijai.

3 Produkto raidos ciklas

3.1 Kontrolės priemonių įgyvendinimas visame produkto raidos cikle

Organizacija turi identifikuoti ir planuoti operacijas, kurios yra reikalingos visais produkto raidos ciklo etapais, atitinka PS politiką, tikslus, uždavinius, atsižvelgiant į:

- a) taikomus teisės aktų reikalavimus,
- b) pramonės standartus ir „Fertilizers Europe“ reikalavimus,
- c) „Fertilizers Europe“ gaires, įskaitant pramonės praktikas ir geriausius prieinamus gamybos būdus;
- d) veiklas, kurios yra susijusios su reikšmingomis SHE ir saugumo rizikomis ar aspektais, atsižvelgiant į rizikos vertinimą ir planavimą.

Organizacija turi užtikrinti, kad šios operacijos būtų vykdomos kontroliuojamomis sąlygomis, įdiegiant ir naudojant procedūras bei reikalavimus, ir perduodant juos visiems asmenims, kurių darbą jie kontroliuoja.

Šis reikalavimas turi būti taikomas visoms 3 skyriuje aprašytoms operacijoms, nebent jos nėra įtrauktos į organizacijos PS veiklos apimtį (žr. 1.5.2 skyrių).

Pastaba: išsami informacija apie „Fertilizers Europe“ pramonės standartus, reikalavimus ir gaires yra pateikta interneto svetainėje [„Fertilizers Europe“ „Product Stewardship“ Program](#) kiekvienai šiame skyriuje aprašytai operacijai, laikantis tokios pačios numeravimo sistemos.

3.1.1 Žaliavų, tarpinių produktų, priedų ir trečiosios šalies produktų (TŠP) tiekimas

Organizacija turi:

3.1.1.1 Įdiegti ir vykdyti kontrolės priemones pradinių žaliavų ir cheminių medžiagų pirkimui.

3.1.1.2 Įdiegti procedūrą (-as) tiekėjų parinkimui, įvertinimui ir valdymui.

3.1.1.3 Įdiegti procedūrą (-as) trečiosios šalies produktų saugos ir kokybės

EUROPOS TRĄŠŲ GAMINTOJŲ ASOCIACIJOS „FERTILIZERS EUROPE“ PRODUKTO VALDYMO STANDARTAS TRĄŠOMS

vertinimui.

3.1.2 Moksliniai tyrimai ir produkto kūrimas

Organizacija turi:

- 3.1.2.1 Atlikti produkto vertinimą, kad patvirtintų, jog produktas yra priimtinas, prieš pradėdant jo gamybą, rinkodarą ir pardavimą.
- 3.1.2.2 Parengti saugos duomenų lapus (SDL) visiems produktams, kurie klasifikuojami, kaip pavojingi, ir pateikti juos visiems, kurie dirba su produktu ar jį naudoja.
- 3.1.2.3 Kiekvienam produktui paruošti produkto dosjė.
- 3.1.2.4 Įvertinti SHE ir saugumo poveikį verslui ir įgyvendinti tinkamus veiksmų planus.

3.1.3 Produkto gamyba

Organizacija turi:

- 3.1.3.1 Paruošti produktų specifikacijas, žaliavų specifikacijas ir priedų specifikacijas.
- 3.1.3.2 Įdiegti geriausios gamybos praktikos standartus.
- 3.1.3.3 Įdiegti geriausią saugos valdymo praktiką, apimančią „Fertilizers Europe“ saugos valdymo principus.
- 3.1.3.4 Peržiūrėti gamybos procesų pakeitimus dėl jų įtakos rizikoms ir aspektams. Valdyti procesų projektavimo, įrengimų ir operacijų pakeitimus.
- 3.1.3.5 Įvertinti rizikas ir parengti avarijų likvidavimo planus, laikantis teisės aktų reikalavimų.
- 3.1.3.6 Įdiegti ir naudoti kontrolės priemonės, siekiant užtikrinti produkto saugą, įskaitant produkto pavojingumo klasifikavimą ir ženklimą, saugos duomenų lapo paruošimą, produkto naudojimo pagal numatomą paskirtį rizikos valdymą ir produkto galimo netinkamo naudojimo rizikos valdymą (žr. 3.1.5.3).

EUROPOS TRĄŠŲ GAMINTOJŲ ASOCIACIJOS „FERTILIZERS EUROPE“ PRODUKTO VALDYMO STANDARTAS TRĄŠOMS

3.1.3.7 Įdiegti ir naudoti kontrolės priemonės trąšų medžiagų maišymui, atsižvelgiant į saugos aspektus ir medžiagų tarpusavio suderinamumą.

3.1.3.8 Įdiegti ir naudoti procedūrą (-as) rangovų parinkimui ir valdymui, įskaitant kvalifikaciją, mokymus, saugos leidimus, kontaktinius asmenis, susitarimus dėl komunikavimo ir rangovų darbo vietų patikrinimus.

3.1.3.9 Įmonės darbuotojus ir rangovus tinkamai mokyti, saugoti mokymų protokolus įskaitant:

- a) Išsibarsčiusių/išsipylusių medžiagų ir neatitiktinių medžiagų tvarkymą,
- b) Tinkamą produkto tvarkymą,
- c) Pavojingų krovinių ir nepavojingų trąšų, kurių sudėtyje yra amonio nitrato, krovimą į sunkvežimius, geležinkelio vagonus ir laivus.

Mokymų poreikis ir jų organizavimas turi būti peržiūrimas bent kartą per metus, įskaitant:

- a) darbo procedūras,
- b) SHE ir saugumo procedūras ir avarines situacijas.

3.1.3.10 Įdiegti ir naudoti kontrolės priemonės dėl saugumo trąšų gamybos, sandėliavimo, transportavimo ir pardavimo metu (žr. „Fertilizers Europe“ dokumentus – jų prieinamumas yra ribojamas).

EUROPOS TRĄŠŲ GAMINTOJŲ ASOCIACIJOS „FERTILIZERS EUROPE“ PRODUKTO VALDYMO STANDARTAS TRĄŠOMS

3.1.4 Sandėliavimas ir pakavimas pačioje organizacijoje

Organizacija turi:

- 3.1.4.1 Įdiegti geriausias praktikas saugiam pakrovimui ir pildymui.
- 3.1.4.2 Įdiegti sistemą visų tiekiamų produktų partijų atsekamumui.
- 3.1.4.3 Įvertinti rizikas sandėliavime ir valdant sandėlio operatorius, įskaitant:
  - a) kietų mineralinių trąšų sandėliavimą, tvarkymą ir transportavimą,
  - b) neatitiktinių trąšų bei susijusių medžiagų tvarkymą ir naudojimą.
- 3.1.4.4 Parinkti ir kontroliuoti pakuotes pervežimų ir naudojimo metu, įskaitant klasifikavimą, ženklimą ir pakavimą.
- 3.1.4.5 Įdiegti geriausios sandėliavimo praktikos standartus.
- 3.1.4.6 Įdiegti procesus, pagal kuriuos gamintojai ir naudotojai pirmines ir antrines pakuotes panaudotų pakartotinai arba perdirbtų (žr. 3.1.9).
- 3.1.4.7 Teikti tinkamus apmokymus: kaip 3.1.3.9.
- 3.1.4.8 Įdiegti ir naudoti kontrolės priemones dėl saugumo: kaip 3.1.3.10.

EUROPOS TRĄŠŲ GAMINTOJŲ ASOCIACIJOS „FERTILIZERS EUROPE“ PRODUKTO VALDYMO STANDARTAS TRĄŠOMS

3.1.5 Produkto rinkodara ir pardavimai

Organizacija turi:

- 3.1.5.1 Parduodamus produktus suklasifikuoti ir paženklinėti.
- 3.1.5.2 Parengti ir teikti saugos duomenų lapus ir produkto saugos literatūrą.
- 3.1.5.3 Įvertinti rizikas dėl produkto naudojimo pagal numatomą paskirtį ir dėl galimo netinkamo produkto panaudojimo.
- 3.1.5.4 Pateikti informaciją klientams, įskaitant SHE ir saugumo informaciją, skirtą platintojams, ūkininkams ir plačiajai visuomenei.
- 3.1.5.5 Įdiegti ir naudoti procedūrą (-as) dėl pretenzijų produktams, produkto atšaukimo ir incidentų.
- 3.1.5.6 Atitikti klientų pageidavimus ir teisės aktų reikalavimus produktų kokybei.
- 3.1.5.7 Įdiegti ir naudoti kontrolės priemones dėl saugumo: kaip 3.1.3.10.

3.1.6 Produkto transportavimas ir pristatymas

Organizacija turi:

- 3.1.6.1 Produktus suklasifikuoti ir paženklinėti pagal transportavimo reikalavimus.
- 3.1.6.2 Paruošti patarimus dėl pradinių žaliavų transportavimo.
- 3.1.6.3 Užtikrinti, kad produktų platinimo metu atliekamų operacijų rizikos vertinimas apimtų transportavimo metodus, transporto operatorius, pakrovimą ir iškrovimą, transportavimo dokumentus ir pasirengimą avarinėms situacijoms.
- 3.1.6.4 Įvertinti ir pasirinkti transporto operatorius, įvertinant jų SHE reikalavimų vykdymą. Transporto operatorių instrukcijose turi būti detalizuoti reikalavimai:

a) transportavimo įrangai,

EUROPOS TRĄŠŲ GAMINTOJŲ ASOCIACIJOS „FERTILIZERS EUROPE“ PRODUKTO VALDYMO STANDARTAS TRĄŠOMS

- b) procedūroms ir apsaugos įrangai pakrovimo ir iškrovimo metu,
- c) kompetencijai,
- d) pasirengimui avarinėms situacijoms ir reagavimui į jas,
- e) saugumui.

3.1.6.5 Parengti informaciją dėl transportavimo, įskaitant pastabas dėl pavojingų krovinių ir patarimus vairuotojams. Ją pateikti vežėjų bendrovėms ir jų vairuotojams, kad jie produktus keliais gabentų teisingai ir imtųsi tinkamų veiksmų avarijos ar kritiniais atvejais.

3.1.6.6 Paskirti pavojingų krovinių saugos konsultantą.

3.1.6.7 Užtikrinti, kad asmenys, kurių pareigos susijusios su pavojingų krovinių gabenimu, atsižvelgiant į jų atsakomybes ir pareigas, būtų apmokyti apie tokių krovinių gabenimui taikomus reikalavimus.

3.1.6.8 Paskirti atsakingus asmenis už patarimų, kaip elgtis avarijos, įvykusios produktą pakraunant, transportuojant ar iškraunant, atveju, teikimą. Vežėjams pateikti įmonės telefono numerį, kuriuo jie galėtų susisiekti su įmone avarijos atveju. Įdiegti ir naudoti procedūrą (-as), pagal kurią (-ias) įmonėje būtų reaguojama į pranešimo apie avariją skambučius. Užtikrinti, kad pranešimo apie incidentus ir incidentų tyrimo procedūra (-os) apimtų įvykius, kurie įvyksta pakrovimo, gabenimo ir iškrovimo metu.

3.1.6.9 Įdiegti ir naudoti procedūrą (-as) trąšų ir cheminių medžiagų jūros transportui, įskaitant saugų pakrovimą/iškrovimą, transportavimą ir veiksmus avarijos atveju. Laivo kapitonui prieš išvykimą pateikti su produktu susijusią SHE ir saugumo informaciją.

3.1.6.10 Remiantis SHE ir saugumo rizikos vertinimu įdiegti ir naudoti procedūrą (-as) saugiam trąšų ir cheminių medžiagų pakrovimui ir iškrovimui. Vairuotojai, prieš juos įleidžiant į įmonės teritoriją, turi patvirtinti savo tapatybę. Vairuotojams/traukinių mašinistams prieš išvykimą pateikti su produktu susijusią SHE ir saugumo informaciją.

EUROPOS TRĄŠŲ GAMINTOJŲ ASOCIACIJOS „FERTILIZERS EUROPE“ PRODUKTO VALDYMO STANDARTAS TRĄŠOMS

3.1.6.11 Įdiegti ir naudoti kontrolės priemonės saugumui: kaip 3.1.3.10.

3.1.7 Produkto sandėliavimas pas platintoją

Bendrosios nuostatos: Siekiant išvengti nelaimių sandėliuose, pvz., gaisrai, trąšų, kurių sudėtyje yra amonio nitrato, skilimas arba sproginimas, platintojai turi:

- savo produktą sandėliuoti laikydamiesi geriausios sandėliavimo praktikos standartų,
- gerai žinoti savo produktų ir neatitiktinių medžiagų darbų saugos rizikas ir aplinkos apsaugos aspektus,
- įvertinti rizikas sandėliavimo metu,
- imtis priemonių, kad būtų išvengta nelaimingų atsitikimų,
- turėti parengtą avarijų likvidavimo planą, suderintą su atitinkamomis valstybinėmis institucijomis,
- vykdyti sandėlio operatorių vadybą, įskaitant susitarimus dėl informavimo ir mokymų,
- palaikyti gerą ūkvedybą,
- gerai vesti apskaitą.

EUROPOS TRĄŠŲ GAMINTOJŲ ASOCIACIJOS „FERTILIZERS EUROPE“ PRODUKTO VALDYMO STANDARTAS TRĄŠOMS

3.1.7.1 Įdiegti geriausios sandėliavimo praktikos standartus, įskaitant statybą ir priežiūrą.

3.1.7.2 Platintojai turi įvertinti su sandėliavimu susijusias rizikas ir įgyvendinti tinkamas kontrolės priemones, įskaitant:

- a) sandėlio operatorių įvertinimą ir kontrolę (kaip 3.1.4.3),
- b) saugos duomenų lapų ir „Fertilizers Europe“ gairių pateikimą,
- c) produkto identifikavimą, įskaitant apskaitos procedūrą (-as), numatančią (-ias) produkto partijų atsekamumą ir neatitiktinių ir neprekybinių medžiagų valdymą.
- d) reagavimą į incidentus ir avarines situacijas,
- e) reguliarias ir dokumentuojamas apžiūras (patikrinimus) įmonei nuosavybės teise priklausančiuose ir nuomojamuose sandėliuose, tikrinant produkto kokybę, SHE ir saugumo taisyklių laikymąsi.

Operatoriai turi būti informuojami apie produkto saugos ir aplinkos apsaugos aspektus, sandėliavimo ir tvarkymo procedūras, ir turi būti atitinkamai apmokomi.

3.1.7.3 Produkto sauga ir kokybė: kaip 3.1.5.2.

3.1.7.4 Užtikrinti, kad neatitiktinių medžiagų ir pakuočių pakartotinis panaudojimas ir perdirbimas būtų atliekamas laikantis „Fertilizers Europe“ gairėmis gamintojams ir platintojams.

3.1.7.5 Įdiegti ir naudoti kontrolės priemones saugumui: kaip 3.1.3.10.

EUROPOS TRĄŠŲ GAMINTOJŲ ASOCIACIJOS „FERTILIZERS EUROPE“ PRODUKTO VALDYMO STANDARTAS TRĄŠOMS

3.1.7.6 Platintojai turi parengti avarijų likvidavimo planus, suderintus su atitinkamomis valstybinėmis institucijomis. Turi būti paskirti atsakingi asmenys teikti patarimus, kaip elgtis įvykus avarinei situacijai sandėliavimo metu, ir, bendradarbiaujant su išorinėmis pagalbos tarnybomis, turi būti reguliariai atliekamos bandomosios treniruotės.

3.1.8 Klientų aptarnavimas, naudojimas ūkyje

3.1.8.1 Užtikrinti, kad ūkininkams būtų prieinama informacija apie produkto sandėliavimą ir tvarkymą, įskaitant produkto saugą. Susitarti su platintojais, kad ši informacija būtų pateikiama ūkininkams, kur tinka.

3.1.8.2 Užtikrinti, kad ūkininkams ir konsultantams būtų prieinama informacija apie mineralinių trąšų poreikį. Susitarti su platintojais, kad ši informacija būtų pateikiama ūkininkams, kur tinka.

3.1.8.3 Užtikrinti, kad ūkininkams ir konsultantams būtų prieinama informacija apie teisingą produkto naudojimą. Susitarti su platintojais, kad ši informacija būtų pateikiama ūkininkams, kur tinka.

3.1.8.4 Įdiegti ir naudoti procedūrą (-as) dėl pretenzijų, susijusių su produkto sauga, produkto atšaukimo ir incidentų tvarkymo (žr. 3.1.5.5).

3.1.8.5 Teikti tinkamą pagalbines medžiagas ir vykdyti mokymus apie trąšų tvarkymą ir naudojimą. Susitarti su platintojais, kad ši medžiaga būtų perduodama ūkininkams ir kad jiems būtų pravedami mokymai, kur tinka.

3.1.8.6 Įdiegti ir taikyti kontrolės priemones saugumui: kaip 3.1.3.10.

EUROPOS TRĄŠŲ GAMINTOJŲ ASOCIACIJOS „FERTILIZERS EUROPE“ PRODUKTO VALDYMO STANDARTAS TRĄŠOMS

3.1.9 Atliekų, pakavimo medžiagų ir likučių pakartotinis panaudojimas, perdirbimas ir (arba) šalinimas

- 3.1.9.1 Identifikuoti visų sudėtinių dalių, priemaišų ir atliekų darbų saugos rizikas ir aplinkos apsaugos aspektus.
- 3.1.9.2 Įdiegti ir naudoti procedūrą (-as) atliekų valdymui, įskaitant atliekų kiekio mažinimą ir šalinimą.
- 3.1.9.3 Teikti tinkamus patarimus klientams ir produkto naudotojams apie pakuočių, produkto atliekų, pasibaigusio galiojimo laiko produkto šalinimą.
- 3.1.9.4 Įdiegti ir naudoti procedūrą (-as) dėl neatitiktinių trąšų ir susijusių medžiagų (žr. 3.1.4.3 ir 3.1.7.2).

© 2016 „Fertilizers Europe“. Visos teisės saugomos „Fertilizers Europe“. Jokios šio leidinio dalies negalima dauginti, saugoti paieškos sistemoje ar perrašyti jokia forma ir jokiais priemonėmis, įskaitant elektronines, mechanines, fotokopijavimą, įrašymą ar kitaip be „Fertilizers Europe“ leidimo.